

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی مساله جبر در تفسیر کبیر فخر رازی و تفسیر المیزان علامه طباطبایی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های تفسیر تطبیقی، دوره 1، شماره 1 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

محمود صیدی - استادیار دانشگاه شاهد

احسان منصوری - دانشجو دکتری دانشگاه قم

مرتضی بیات - استادیار دانشگاه اراک

خلاصه مقاله:

بررسی تطبیقی مساله جبر در تفسیر کبیر فخر رازی و تفسیر المیزان علامه طباطبایی جبر و اختیار یکی از قدیمی ترین مباحث کلامی در عالم اسلام است که تفکر و تدبر در آیات قرآنی سبب طرح آن گردید. متکلمان و مفسران اسلامی در تفسیر این گونه آیات به دو دسته جبری و قدری تقسیم شدند. فخر رازی که از مهم ترین مفسران و متکلمان اشعری است سعی بسیاری در اثبات نظریه جبر و برهانی نمودن آن می نماید. نظریه او در این زمینه دارای بخش های مختلفی است که یکی از مهم ترین آنها اثبات این نظریه با استفاده از تفسیر آیات قرآنی است. رازی در این استدلالها با استفاده از شریک نداشتن خداوند، خالق و جاعل بودن و تعلق علم او به افعال اختیاری به اثبات جبری بودن آنها می پردازد. با توجه به مبانی فکری علامه طباطبائی در تفسیر المیزان، برخی از این استدلالها دچار ناسازگاری درونی اند و با آیاتی که اثبات اختیار انسانی می کنند، نقض می شوند. خالق و جاعل بودن خداوند نیز مستلزم جبری بودن افعال انسانی نیست. زیرا که خداوند انسان را مختار خلق نموده و علم او به انجام اختیاری افعال تعلق گرفته است.

کلمات کلیدی:

کلید واژگان: فخر رازی، علامه طباطبائی، خداوند، جبر و اختیار، قرآن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/862163>

